Tekst 1

Regel 2-3 **et esse melius scio**

1p **1** Wat is in dit tekstgedeelte een passende weergave van het woord **et**?

A en dus
B en inderdaad
C en toch
D en verder

Regel 3-4 **iam multum supra fortunam elato**

1p **2** Noteer de Latijnse term waarmee een dergelijke persoon in de Stoa wordt aangeduid.

1p **3** Noteer de term die in de Stoa gebruikt wordt voor de toestand van de persoon naar wie verwezen wordt met **iam multum supra fortunam elato**.

Regel 4 **ista res**

1p **4** Noteer in eigen woorden wat hier concreet bedoeld wordt met **ista res**. Baseer je antwoord op het voorafgaande (vanaf regel 1 **Moleste**).

Regel 5 **nimiae decucurrerunt**

In het vervolg (t/m regel 9 **cogitasse**) gebruikt Seneca nog tweemaal een woord dat inhoudelijk vergelijkbaar is met **nimiae decucurrerunt**.

2p **5** Citeer deze twee Latijnse woorden.

Regel 6-7 **Nec sicci** t/m **plorandum**

1p **6** Noteer de namen van twee verschillende stilistische middelen die in dit tekstgedeelte gebruikt zijn.

Regel 7 **Duram legem**

1p **7** Noteer in eigen woorden de concrete inhoud van dit voorschrift.

Regel 12 **“Quid ergo?” inquis**

1p **8** Noteer de naam van het argumentatief middel dat Seneca hier gebruikt.

Regel 15-16 **Non** t/m **residunt**

Dit tekstgedeelte wordt door C. Verhoeven als volgt vertaald:

> Ik wil alleen de troost niet uitstellen tot een verder verwijderd tijdstip waarop elk gemis slijt en zelfs de heftigste rouw tot rust komt.

1p **9** Citeer uit de vertaling het Nederlandse zelfstandig naamwoord dat in de vertaling is toegevoegd ten opzichte van het Latijn.

Regel 25 **amaritudo**

2p **10** Citeer uit het tekstgedeelte **Id** t/m **occurrat** (regel 18-21) de twee verschillende Latijnse woorden die inhoudelijk vergelijkbaar zijn met **amaritudo**.

Regel 27-28 **eorum qui fuerunt retractatio**

1p **11** Citeer uit het voorafgaande (vanaf regel 22 **Nam**) het Latijnse tekstelement dat inhoudelijk vergelijkbaar is met **eorum qui fuerunt retractatio**.

Regel 33 **abstulit, sed dedit**

Het onderwerp van deze persoonsvormen is hier niet uitgedrukt, maar is wel af te leiden uit het voorafgaande (vanaf regel 32 **Fac**).

1p **12** Citeer het desbetreffende Latijnse woord.

1p **13** Noteer in eigen woorden wat hier concreet als lijdend voorwerp aangevuld kan worden bij **abstulit**. Baseer je antwoord op het voorafgaande (vanaf regel 22 **Nam**).

Op de website Grief.Academy staan enkele praktische adviezen voor het verwerken van het overlijden van een vriend. Er staat onder andere:

> Vier het leven van je vriend. Denk terug aan de mooie momenten die jullie samen hebben beleefd.

1p **14** Beargumenteer of Seneca het eens zou zijn met dit advies. Betrek in je antwoord een opmerking uit tekst 1.

Tekst 2

Regel 1 **facis ut omnia**

1p **15** Welke conclusie kan uit deze woorden worden getrokken over Atticus?

A Hij doet meer voor Cicero dan Cicero zelf.
B Hij heeft het erg druk.
C Hij heeft net zo veel verdriet als Cicero zelf.
D Hij is erg betrokken bij Cicero.

Regel 3 **consolationem**

Zowel in het voorafgaande als in het vervolg beschrijft Cicero een manier om dit te bereiken.

1p **16** Noteer in eigen woorden de manier die hij beschrijft in het voorafgaande (vanaf regel 1 **Quod**).

1p **17** Noteer in eigen woorden de manier die hij beschrijft in het vervolg (t/m regel 5 **librarii**).

Regel 3 **omnem consolationem vincit dolor**

1p **18** Leg uit of deze bewering in overeenstemming is met de visie van Seneca op verdriet die je kunt opmaken uit **tekst 1**. Ga in je antwoord in op zowel Seneca's visie op verdriet in **tekst 1** als Cicero's bewering **omnem consolationem vincit dolor** (tekst 2, regel 3).